

Єрошенко Г.А., Ваценко А.В., Лисаченко О.Д., Шевченко К.В., Кінаш О.В., Григоренко А.С.	75
РОЛЬ КОГНІТИВНИХ ПРИЙОМІВ У СПРИЙНЯТТІ ТА ЗАСВОЄННІ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ	
Звягольська І.М., Дерев'янюк Т.В., Полянська В.П.	78
ВИКЛАДАЧ ВИШУ ЯК СУБ'ЄКТ МІСІЇ УНІВЕРСИТЕТУ: ОКРЕМІ АСПЕКТИ	
Лисаченко О.Д., Шепітько В.І., Борута Н.В., Пелипенко Л.Б., Вільхова О.В., Волошина О.В.	85
ВІЗУАЛІЗАЦІЯ ГІСТОЛОГІЧНИХ ПРЕПАРАТІВ ТА ЗАВДАНЬ ЯК СПОСІБ ПОКРАЩЕННЯ ЗНАНЬ, УМІНЬ ТА НАВИЧОК СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ	
Лисаченко О.Д., Шепітько В.І., Борута Н.В., Пелипенко Л.Б., Стецук Є.В., Рудь М.В., Волошина О.В.	88
МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ СТУДЕНТАМИ-ПЕДІАТРАМИ ТЕМИ «ШКІРА ТА ЇЇ ПОХІДНІ» НА ЗАНЯТТЯХ З ГІСТОЛОГІЇ, ЦИТОЛОГІЇ ТА ЕМБРІОЛОГІЇ	
Лобань Г.А., Фаустова М.О., Чумак Ю.В.	91
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЕЛЕМЕНТ СИСТЕМИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ	
Нємченко І.І., Ляховський В.І., Лисенко Р.Б., Люлька О.М., Краснов О.Г., Городова-Андрєєва Т.В.	96
ОПТИМІЗАЦІЯ ЯКОСТІ НАВЧАННЯ НА КАФЕДРІ ХІРУРГІЇ №1 ШЛЯХОМ ВПРОВАДЖЕННЯ В НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ІНТЕРАКТИВНИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ	
Ляховська А.В.	99
РОЛЬ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У НАВЧАННІ СТУДЕНТІВ-СТОМАТОЛОГІВ	
Павленкова О.С., Каськова Л.Ф., Амосова Л.І., Уласевич Л.П., Коваленко В.С.	104
РОЛЬ ВИКЛАДАЧА ВИЩОЇ ШКОЛИ У ФОРМУВАННІ СВІДОМОСТІ МАЙБУТНЬОГО ЛІКАРЯ	
Філатова В.Л., Ляховська А.В., Філатова О.В., Матвієнко Т.М., Саргош О.Д., Ляховський В.І.	107
СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ ГІГІЄНИ РУК У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ	
ОГЛЯДИ ЛІТЕРАТУРИ	
Бумбар З.О., Січкоріз Х.А., Слаба О.М., Мінько Л.Ю., Мануйлик Б.І.	111
ВПЛИВ ОРТОДОНТИЧНОГО ЛІКУВАННЯ НА ПАРОДОНТАЛЬНИЙ СТАТУС ПАЦІЄНТІВ	
Василєга П.А.	117
АНАЛІЗ ВПЛИВУ COVID-19 НА СТАН ЗДОРОВ'Я ТА ДІЯЛЬНІСТЬ СЕРЦЕВО-СУДИННОЇ СИСТЕМИ ДІТЕЙ 7-9 РОКІВ	
Іващенко С.П., Дельва М.Ю.	124
ГОЛОВНИЙ БІЛЬ ТА COVID-19: ЕТІОПАТОГЕНЕТИЧНІ ЗВ'ЯЗКИ, ЛІКУВАЛЬНО-ДІАГНОСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ	
Коваль Ю.П., Петренко Р.В., Павліш І.В.	130
МАТЕМАТИЧНИЙ РОЗРАХУНОК ОДНОМОМЕНТНОГО РОЗ'ЄДНАННЯ ВИСОТИ ПРИКУСУ У ФРОНТАЛЬНІЙ ДІЛЯНЦІ З УРАХУВАННЯМ ПОКАЗНИКІВ СТОМАТОЛОГІЧНОГО СКАНЕРА ПРИ ЛОКАЛІЗОВАНІЙ ФОРМІ ПАТОЛОГІЧНОГО СТИРАННЯ ТВЕРДИХ ТКАНИН ЗУБІВ	
Ксьонз І.В.¹, Костиленко Ю.П.¹, Ляховський В.І.¹, Коноплицький В.С.², Максимовський В.Є.³	135
МОЛОЧНІ ПЛЯМИ ВЕЛИКОГО ЧЕПЦЯ	
Лабуш Ю.З., Марков А.В.	140
ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК МІЖ ЗАХВОРЮВАННЯМИ СЛИЗОВОЇ ОБОЛОНКИ ПОРОЖНИНИ РОТА ТА ПАТОЛОГІЄЮ ШЛУНКОВО-КИШКОВОГО ТРАКТУ	
Могильник А.І., Тарасенко К.В., Сонник Є.Г., Адамчук Н.М., Архіповець О.О.	144
ОСОБЛИВОСТІ ЕПІДЕМІОЛОГІЧНОЇ СИТУАЦІЇ В ЗОНАХ ВІЙСЬКОВИХ КОНФЛІКТІВ ТА АНТРОПОГЕННИХ КАТАСТРОФ	
Острівська Г.Ю., Моїсєєва Н.В., Луценко Р.В., Петрова Т.А., Розколупа Н.В., Власова О.В.	151
КЛІНІКО-ФАРМАКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПРОТИГРИБКОВИХ ЗАСОБІВ В СТОМАТОЛОГІЧНІЙ ПРАКТИЦІ	
Сидоренко А.Г.	156
ПРОТИВІРУСНІ ПРЕПАРАТИ ПРИ ЛІКУВАННІ COVID-19	
Стромило А.В., Кихтенко О.В.	160
КЛІНІЧНЕ ЗНАЧЕННЯ КЛІТИННИХ ТА МОЛЕКУЛЯРНИХ КОМПОНЕНТІВ ГЕМАТОЕНЦЕФАЛІЧНОГО БАР'ЄРУ	

DOI 10.31718/2077-1096.23.2.2.75

УДК 378.147:61

**Єрошенко Г.А., Ваценко А.В., Лисаченко О.Д., Шевченко К.В.,
Кінаш О.В., Григоренко А.С.****РОЛЬ КОГНІТИВНИХ ПРИЙОМІВ У СПРИЙНЯТТІ ТА ЗАСВОЄННІ
НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ**

Полтавський державний медичний університет

Освітній процес з кожним днем все більше потребує нових сучасних технологій навчання, здатних забезпечити підготовку молодих спеціалістів до життя в високотехнологічному інформаційному суспільстві та створити умови для їх професійного зростання. Провідною метою сучасної медичної освіти має стати формування інформаційної компетентності молодих лікарів. Стрімкі зміни в житті суспільства та окремо взятої людини, інформаційний обмін між ними - сприяють розвитку когнітивної діяльності, а в практичному плані відображають здатність здобувачів освіти до навчання. При когнітивному підході, всі процеси розглядаються як складові загального інформаційного обміну між людиною і середовищем. В умовах збільшення швидкості приросту інформації необхідно створювати нові когнітивні технології навчання - шляхи, прийоми та способи, що дозволять здобувачам освіти забезпечити ефективне розуміння реального світу, їх інтелектуальний розвиток та успішну адаптацію до життя в інформаційно перенасиченому середовищі. Мета: розкрити характерні особливості когнітивних методів навчання та визначити їх роль у сприйнятті та засвоєнні навчального матеріалу здобувачами вищої медичної освіти. Методи: аналіз, узагальнення та систематизація відомостей науково-методичної роботи. Здобувачі освіти повинні адекватно сприймати інформацію, подану в письмовій чи усній формі. Когнітивний аспект в навчанні передбачає розвиток пізнавальної діяльності завдяки вмінню виділяти ключові слова, робити логічні висновки, писати конспекти та реферати, коментувати виступи, задавати уточнюючі питання, приймати участь у дискусіях тощо. Важливу роль відіграють пошукові вміння при підборі інформації в термінологічних словниках, атласах, навчальній і науковій літературі, засобах масової інформації та соціальній мережі. Для опрацювання практичних навичок у вищих медичних закладах освіти використовують віртуальні стимулятори, моделі, тренажери, муляжі та інші технічні засоби навчання, що дозволяють моделювати клінічні ситуації, процеси та різні аспекти майбутньої професійної діяльності здобувачів-медиків. Завдяки когнітивним підходам до навчання відбувається успішна реалізація поставлених до здобувачів освіти завдань: набуття професійних компетентностей, отримання якісних знань, умінь і навичок, формування клінічного мислення та вмінь вирішувати ситуаційні задачі.

Ключові слова: здобувачі вищої освіти, когнітивні прийоми навчання.

Вступ

«Cognitio» в перекладі з латинської мови означає «пізнання». Когніція - поняття, яке охоплює не тільки теоретичне пізнання, а й осягнення світу в щоденному житті людини, набуття самого простого - тілесного, чуттєво-наочного, сенсорно-моторного досвіду у взаємодії людини з навколишнім світом. Когнітивні (пізнавальні) технології – способи трансформації пізнавальної поведінки людини, організацій, націй через покращення їх інтелектуального потенціалу чи залучення до сучасних інформаційних систем. Когнітивні методи навчання, або методи навчального пізнання є способами навчання, завдяки яким особистість має змогу свідомо чи несвідомо отримувати інформацію, запам'ятовувати її та використовувати в подальшому житті [1].

Мета роботи

розкрити характерні особливості когнітивних методів навчання та визначити їх роль у сприйнятті та засвоєнні навчального матеріалу здобувачами вищої медичної освіти.

Методи дослідження: аналіз, узагальнення та систематизація відомостей науково-методичної роботи.

Основна частина

Когнітивне навчання поєднує поняття традиційного навчання з новими науковими відкриттями та враховує спосіб роботи нашого розуму для покращення отриманих результатів. Теорія когнітивного навчання полягає в тому, що отримана інформація перед запам'ятовуванням обробляється і фільтрується мозком. Метою когнітивного навчання є покращення способів подання інформації, в цьому контексті значну роль відіграє освітня система з її методами навчання. Теорія когнітивного навчання включає чотири етапи набуття нових знань: наявність попередніх знань; презентація нових знань; зміна знань; результат навчання.

До способів отримання нових знань відносять наступні види навчання: *неявне* (особа не усвідомлює того, що отримує знання); *явне* - людина свідомо здобуває знання та докладає до цього зусиль; *кооперативне* - досягається у співпраці з іншими учасниками навчального процесу; *значне* - використання здатності пов'язувати попередній досвід з інформацією, яка здобувається; *асоціативне* - засноване на встановленні взаємозв'язку між стимулом і поведінкою; *звикання та обізнаність* – особа стикається зі схожою си-

туацією, при цьому або зникає до неї або стає сенсibilізованою; *шляхом відкриття* (людина активно прагне здобути знання); *шляхом наслідування* – набуття знань шляхом наслідування прикладу інших; *емоційне* – передбачає виявлення та розуміння власних почуттів, умінь їх контролювати; *навчання на досвіді* – безпосередній досвід є набагато ефективнішим ніж просто теорія; *запам'ятовування* (заснований на спробі включити інформацію в пам'ять); *чуйне* – отримання інформації без всяких зусиль (прослуховування майстер-класів); *метакогнітивні стратегії* – набуття знань про роботу власного розуму з метою розробки стратегії отримання максимуму користі [2].

До чинників, що впливають на когнітивний розвиток здобувачів вищої освіти відносять: 1) самостійну професійно-учбову діяльність; 2) професійне навчання, 3) міжособистісну взаємодію та стосунки в академічних групах, 4) міжособистісну взаємодію та стосунки у позанавчальних групах, 5) участь студентів у житті «великих» соціальних груп, 6) цілеспрямований виховний вплив деканів, кураторів тощо [3].

Важливе місце в когнітивному розвитку студентів займає професійно-учбова діяльність, яка, зазвичай, виконується самостійно, іноді під керівництвом викладача. Якщо така діяльність виконується продуктивно на високому рівні активності, то завершиться успішним придбанням професійного досвіду. В процесі професійно-учбової діяльності здобувачі набувають професійного досвіду у формі знань про природне матеріальне середовище (біологічне, анатомічне, фізіологічне, гістологічне тощо) та знань про психічну, особистісну реальність (вчинки особистості, історичні факти, розвиток, мову, літературу, мистецтво тощо).

На сьогоднішній день актуальним є поширення когнітивних технологій у телемедицині та фармакології. Значна увага приділяється когнітивним технологіям в медицині, вони стосуються способів управління медичними закладами, освітніми системами, виховним процесом в навчальних закладах. Для більшості країн світу інформаційно-телекомунікаційний комплекс має навіть більшу значимість та цінність ніж досягнення в науці [4].

Когнітивна діяльність залежить від збільшення швидкості приросту інформації, когнітивного потенціалу людини та її здатності отримувати знання. Сучасний освітній процес потребує створення та використання нових технологій, які за умов надлишку інформації забезпечать підготовку здобувачів до роботи в високотехнологічному середовищі. Модернізація методик навчання та підвищення якості отриманих знань шляхом використання сучасних когнітивних технологій є необхідною складовою вищої медичної освіти, частиною процесу формування особистості та важливим елементом професійної підготовки майбутнього медика. Когнітивні технології

навчання включають шляхи, прийоми та способи забезпечення ефективного розуміння здобувачами освіти реалій сучасного світу, успішної адаптації до умов інформаційно перенасиченого середовища та сприяють їх інтелектуальному розвитку. Когнітивний підхід розглядає всі процеси, як складові загального процесу інформаційного обміну між людиною і середовищем.

Суть використання когнітивних технологій навчання полягає в забезпеченні сприйняття навчальної інформації здобувачами освіти. Для цього створюються системи завдань за принципом важливості отриманих знань та можливості їх застосування в професійній роботі. Прикладом для медико-біологічних дисциплін є завдання: «Які зміни на мікроскопічному та субмікроскопічному рівнях в тканинах та органах впливають на порушення їх функцій? Як ці знання можна використати в подальшому навчанні та майбутній практичній діяльності?». Для кафедр клінічного спрямування завдання мають наступний характер: «Які симптоми відповідають тим чи іншим захворюванням? В якій клінічній ситуації це може знадобитись?». При підготовці даних завдань слід враховувати рівень когнітивного розвитку здобувачів та відповідно до цього створювати завдання різного рівня складності.

Когнітивний аспект в навчанні передбачає розвиток пізнавальної діяльності завдяки сприйняттю поданої в усній формі інформації (вміння коментувати виступи, задавати уточнюючі питання, приймати участь у дискусіях). Здобувачів освіти також необхідно навчити адекватному сприйняттю інформації поданої в письмовій формі (виділення ключових слів, підготовка логічних висновків, написання конспектів та рефератів). Велику роль відіграє застосування здобувачами пошукових умінь при підборі інформації в термінологічних словниках, атласах, навчальній і науковій літературі, засобах масової інформації та інтернеті. Важливою складовою навчального процесу є демонстраційні засоби (кіно- і відеофільми, схеми, муляжі, зображення макро- та мікропрепаратів), технічні засоби навчання (мультимедійні проектори, електронні дошки, комп'ютери, плазмові телевізори, мікроскопи), навчальні та контролюючі програми, різноманітні джерела інформації (підручники, силабуси, термінологічні словники, атласи, довідники, ілюстративні матеріали), які допомагають здобувачам в пізнанні та засвоєнні нового навчального матеріалу [5, 6]. У вищих медичних закладах освіти для опрацювання практичних навичок активно використовуються віртуальні стимулятори, моделі, тренажери, муляжі та інші технічні засоби навчання, що дозволяють моделювати клінічні ситуації, процеси та різні аспекти майбутньої професійної діяльності здобувачів-медиків.

При вивченні дисциплін циклу професійної та практичної підготовки в медичних ЗВО враховуються принципи тематичної системності, професійної орієнтації та збалансованої діяльності.

Формування професійного світогляду висококваліфікованого спеціаліста відбувається завдяки інтегрованим методам навчання, які полягають в побудові та поглибленні структурно-логічних зв'язків між дисциплінами. Когнітивний підхід до навчання сприймається як необхідна умова сучасного освітнього процесу, а когнітивні прийоми навчання необхідні для розвитку у майбутніх медиків вміння аналізувати та аргументувати, формувати свою думку, правильно оцінювати проблеми пацієнтів. Для кращого розвитку когнітивного мислення студента, викладач повинен постійно підвищувати рівень педагогічної майстерності та універсальності, що дозволить реалізувати один з найважливіших принципів дидактики – принцип системності навчання і створить оптимальні умови для розвитку мислення, логіки, гнучкості та критичності [7].

Поняття про когнітивні схеми є ключовими поняттями когнітивних технологій. Сприйняття є активним процесом збору інформації, що здійснюється за допомогою спеціальних когнітивних схем, які формуються у процесі навчання та протягом усього життя, тому досвід, знання та навички впливають на повноту сприйняття реальних предметів і подій. Для інтегрування нової інформації в існуючу систему знань необхідне існування когнітивних схем у свідомості здобувачів освіти. Помилкова когнітивна схема приведе до часткового або помилкового сприйняття інформації. У зв'язку з цим, навчання доцільно розглядати як процес формування когнітивних схем, релевантних тим видам інформації, яку необхідно навчитися адекватно сприймати та переробляти [8].

У процесі навчання використовуються когнітивні підходи, направлені на формування клінічного мислення в здобувачів вищої медичної освіти. Організація пізнавальної діяльності включає проведення занять з використанням вхідного контролю знань, засвоєння нової інформації, поточного контролю, діагностики та корекції. Якість роботи зі здобувачем можна забезпечити шляхом вирішення ситуаційних завдань (в тому числі «Крок 1» та «Крок 2»), використання «ділових ігор», розвитку комунікативних навичок, впровадженню методів навчання, побудованих на імітації професійної діяльності [9–11].

Висновки та перспективи подальших досліджень

Когнітивні прийоми в навчанні створюють умови для сприйняття та засвоєння здобувача-

ми освіти інформації, що надходить, стимулюють вміння виділяти специфічні міждисциплінарні зв'язки та розвивають клінічне мислення. Успішна реалізація складових частин когнітивного підходу у вищій медичній освіті дозволяє удосконалити підготовку висококваліфікованих конкурентноспроможних фахівців для потреб охорони здоров'я, здатних до інноваційної діяльності, неперервного професійного розвитку, навчання впродовж усього життя, та потребує подальшого розвитку, вдосконалення і впровадження в педагогічний процес.

References

1. Metody navchal'nogo piznannya (kohnityvni metody navchannya) [Methods of learning cognition (cognitive methods of learning)] [Internet]. Available from: https://pidru4niki.com/78575/pedagogika/metodi_navchalnogo_piznannya_kognityvni_metodi_navchannya (Ukrainian)
2. Peter Berry Kohnityvne navchannya: kharakterystyky, protses ta pryklady. [Cognitive learning: characteristics, process and examples] [Internet]. Available from: <https://uk.warbletoncouncil.org/aprendizaje-cognitivo-1817> (Ukrainian)
3. Voronin A.I. Problemy kohnityvnogo rozvytku studentiv u protsesi profesijnogo navchannya [Problems of cognitive development of students in the process of professional training]. K. Rih: DVNZ «KNU»; 2012. 112p. (Ukrainian)
4. Antonov V.M. Kohnityvni tekhnolohiyi navchannya [Cognitive learning technologies] Materialy II z'yizdu z mizhnarodnoyu uchastyu «Medychna ta biolohichna informatyka i kibernetyka» Zaporizhzhya; 2015. P. 25-27. (Ukrainian)
5. Hubar' A.O. Vykorystannya kohnityvnykh tekhnolohiy u navchanni studentiv [Cognitive learning tech Use of cognitive technologies in education studentsnologies] Vprovadzhennya innovatsiynykh tekhnolohiy v medychnu osvitu: problemno-orientovane navchannya ta virtual'ni patsyenty: materialy Vseukrayins'koyi naukovo-metodychnoyi videokonferentsiyi z mizhnarodnoyu uchastyu. Zaporizhzhya; 2015. P. 60-63. (Ukrainian)
6. Hubar' A.O. Optymizatsiya spryynnyattya materialu u navchanni studentiv medychnykh VNZ [Optimizing the perception of material in the education of medical university students]. Zdobutky klinichnoyi ta eksperymental'noyi medytsyny: materialy pidsumkovoyi nauk.-prakt. konf., prysvyach. 60-richchyu TDMU (Ternopil', 14 cherv. 2017 r.); TDMU; 2017. P. 404-07. (Ukrainian)
7. Nadakhov'ska N.I. Vykorystannya kohnityvnogo metodu konstruyuvannya ponyat'. Z dosvidu roboty vykladachiv medychnoho koledzhu tsykladu profesijnoyi ta praktychnoyi pidhotovky [Using the cognitive method of constructing concepts. From the work experience of the teachers of the medical college of the cycle of professional and practical training] Aktual'ni pytannya dystantsiynoyi osvity ta teledytsyny 2014: materialy Vseukr. nauk.-prakt. videokonf. (16-17 zhovtnya 2014 roku m. Zaporizhzhya). Zaporizhzhya: ZDMU; 2014. P. 61-63. (Ukrainian)
8. Ryabokon' YUYU. Kohnityvni tekhnolohiyi u navchanni studentiv [Cognitive technologies in student education] Aktual'ni pytannya dystantsiynoyi osvity ta teledytsyny 2014: materialy Vseukr. nauk.-prakt. videokonf. (16-17 zhovtnya 2014 roku m. Zaporizhzhya). - Zaporizhzhya: ZDMU; 2014. P. 59-61. (Ukrainian)
9. Mykhaylovskaya N.S. Rol' kohnityvnykh tekhnolohiy v protsesse obuchenya studentov na klinicheskikh kafedrah [The role of cognitive technologies in the process of teaching students at clinical departments] Materialy II z'yizdu z mizhnarodnoyu uchastyu «Medychna ta biolohichna informatyka i kibernetyka» Zaporizhzhya – Kyiv; 2015. P. 113-14. (Ukrainian).

Summary

ROLE OF COGNITIVE TECHNIQUES IN ENHANCING PERCEPTION AND ASSIMILATION OF EDUCATIONAL MATERIAL BY MEDICAL STUDENTS

Yeroshenko G.A., Vatsenko A.V., Lysachenko O.D., Shevchenko K.V., Kinash O.V., Hryhorenko A.S., Klepets O.V.

Key words: medical students, cognitive techniques, learning,

Rapid changes in the life of society and an individual person, information exchange between them - contribute to the development of cognitive activity, and in practical terms reflect the ability of education seekers to learn. With the cognitive approach, all processes are considered as components of the general information exchange between a person and the environment. In the conditions of an increase in the speed

of information growth, it is necessary to create new cognitive learning technologies - ways, techniques and methods that will allow education seekers to ensure an effective understanding of the real world, intellectual development and successful adaptation to life in an information-saturated environment.

The purpose of this study is to reveal the characteristic features of cognitive teaching methods and determine their role in the perception and assimilation of educational material by students of higher medical education. Methods used include analysis, synthesis and systematisation of scientific and methodological work. Students must adequately perceive information presented in written or oral form.

The cognitive aspect of learning involves the development of cognitive activity through the ability to identify keywords, draw logical conclusions, write notes and abstracts, comment on speeches, ask clarifying questions, participate in discussions, etc. Search skills play an important role in the selection of information in terminological dictionaries, atlases, educational and scientific literature, mass media and social networks. To develop practical skills in higher medical institutions of education, virtual stimulators, models, simulators, dummies and other technical teaching aids are used, which allow to simulate clinical situations, processes and various aspects of the future professional activity of medical students. Cognitive approaches aimed at the formation of clinical thinking in students play an important role in resolving various situational tasks ("Step 1" and "Step 2"). Cognitive techniques in medical education create conditions for students to perceive and assimilate incoming information, stimulate the ability to distinguish specific interdisciplinary connections and develop clinical thinking.

Cognitive techniques in medical education are critical in creating optimal conditions for students to perceive and assimilate educational material, and in stimulating their ability to identify and establish interdisciplinary connections. By developing the cognitive abilities of students, higher medical education institutions can equip future healthcare professionals with the necessary skills and knowledge to meet the demands of an ever-evolving medical landscape.

DOI 10.31718/2077-1096.23.2.2.78

УДК 378.12/.14:61

Звягольська І.М., Дерев'янка Т.В., Полянська В.П.

ВИКЛАДАЧ ВИШУ ЯК СУБ'ЄКТ МІСІЇ УНІВЕРСИТЕТУ: ОКРЕМІ АСПЕКТИ

Полтавський держаний медичний університет

В статті розглянуті керівні аспекти щодо викладача вишу як суб'єкту місії університетів. Крізь призму освітньої парадигми XXI ст. з науково-методичних позицій за допомогою методів аналізу та узагальнень висвітлено значимість професійної діяльності викладача в осучасненому освітньому просторі кафедри та університету. Означені шляхи удосконалення професійної компетентності викладача за умов органічного поєднання таких складників як предметно-технологічна, психолого-педагогічна та загальнокультурна компоненти. Докорінна зміна свого парадигматичного підходу до навчального процесу в оновленому освітньому просторі кафедри та університету дозволяє можливість метаморфози викладача вишу від «викладач – раціократ, викладач – функціонер порядку, викладач – слуга Розуму та істини» до «викладач – архітектор, викладач – художника, викладач – творця», що в свою чергу, відкриває широкі можливості для педагогів практиків спрямувати свою професійну діяльність на організацію партнерських взаємовідносин між всіма учасниками освітнього процесу як на кафедрах, так і вишу в цілому, що в реаліях сьогодення надасть змогу результативного вирішення поліспрямованих цілей та завдань, які зафіксовані у сучасній місії університетів. Досвід роботи кафедри мікробіології, вірусології та імунології Полтавського державного медичного університету, як наведений в статті приклад, свідчить, що опанування викладачами інноваційними педагогічними технологіями та сміливе їх впровадження в освітнє середовище кафедри сприяє підвищенню якості партнерської співпраці між учасниками навчально-пізнавального процесу, формуванню у здобувачів ключових компетенцій з дисципліни, а отже результативному розвитку їх професійно-особистісних характеристик, дієвому формуванню їх пропедевтичного мислення. Змістовне завантаження статті авторами заявленої теми констатує збереження позитивної динаміки формування у вишах викладачів нової генерації, які через свою багатогранну професійно-компетентнісно спрямовану діяльність здатні ефективно досягти мети і вирішити завдання, що декларуються місією університетів загалом, і медичними зокрема.

Ключові слова: місія університету, сучасна освітня парадигма, викладач вишу, компетентнісна професійна діяльність, кафедра мікробіології, вірусології та імунології.

Вступ

У сучасному вимірі часового простору, як результат світогосподарської діяльності людської спільноти, сформувалась соціально-орієнтована економіка, що ознаменувало перехід означеної

форми господарювання до постіндустріального етапу свого розвитку. На цьому етапі всі види виробництва стали науково ємними за рахунок стрімких темпів розвитку невиробничої сфери: освіти, культури, науки, маркетингових, юридичних, фінансових, побутових послуг та ін. Відпо-